

Stand van zaken Ontwikkelingen in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland & IJmond Q1 2025

Inleiding

In dit document worden diverse landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van de regionale arbeidsmarkt in Zuid-Kennemerland & IJmond (ZKIJ) toegelicht.

Een goed functionerende arbeidsmarkt is een sociaaleconomisch én een publiek-privaat vraagstuk dat niet door individuele organisaties kan worden opgelost, maar dat vraagt om een effectieve samenwerking tussen alle relevante partijen. Daarom werken de zeven regiogemeenten, UWV, onderwijs, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), werkgevers- en werknemersorganisaties al jaren samen aan het realiseren van een toekomstbestendige regionale arbeidsmarkt. Dit samenwerkingsverband heeft in 2023 de regionale strategische arbeidsmarktagenda ZKIJ 2023-2027 opgesteld.

Vanuit de wet SUWI hebben arbeidsmarktregio's de opdracht om regionaal samen te werken. Deze regionale samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt kan gezien worden als een aanvulling op de reguliere taken van de samenwerkende partijen, bijvoorbeeld voor gemeenten als een verlengstuk van de opgaven uit de participatiewet. Vanuit het economisch domein zetten zowel gemeenten als de arbeidsmarktregio zich in voor wel een gezond ondernemings- en vestigingsklimaat en daarmee werkgelegenheid.

Het programmateam arbeidsmarkt begeleidt en faciliteert de regionale samenwerking en de uitvoering van de strategische arbeidsmarktagenda. Het Werkcentrum en het Werkgeversservicepunt (WSP) zijn de regionale uitvoeringsorganisaties van werkzoekendendienstverlening resp. werkgeversdienstverlening. Deze dienstverlening is aanvullend op de bestaande dienstverlening van de samenwerkingspartners. Het Werkcentrum biedt inwoners informatie en advies over loopbaan, scholing en werk en verwijst mensen door naar samenwerkingspartners. Het WSP ondersteunt werkgevers bij het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan van het WSP vastgesteld door de colleges van de regiogemeenten en de rayonmanager van UWV, zoals vastgelegd in besluit SUWI.

Voor gemeenteraden is het van belang om bij lokale beslissingen die effect hebben op de arbeidsmarkt en werkgelegenheid, rekening te houden met de actuele en toekomstige situatie op de arbeidsmarkt. De gemeenteraden worden op meerdere momenten geïnformeerd over (de voortgang van) de strategische arbeidsmarktagenda ZKIJ 2023-2027. Ook zal het thema arbeidsmarkt op regelmatige basis terugkeren op de agenda van de regionale radenbijeenkomsten.

In dit document worden de volgende onderwerpen nader toegelicht:

1. De strategische arbeidsmarktagenda Zuid-Kennemerland & IJmond 2023-2027
2. Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur
3. Een regionaal loket: Het Werkcentrum
4. Doelgroepen

5. Arbeidsmigranten
6. Focussectoren
7. Sociaal Impact Fonds Zuid-Kennemerland & IJmond
8. Sectorale ontwikkelpaden
9. Financiën

1. De strategische arbeidsmarktagenda Zuid-Kennemerland & IJmond 2023-2027

De situatie op de arbeidsmarkt in ZKIJ vraagt om gerichte actie. De krapte op de arbeidsmarkt zorgt voor allerlei maatschappelijke problemen en belemmert de economische groei in de regio. Er zijn grote tekorten in nagenoeg alle sectoren met 8.110 openstaande vacatures in Q2 2024. De verwachting is dat, hoewel de economische groei licht afneemt, de situatie de komende jaren niet verbetert. Het aandeel werkenden is de afgelopen 10 jaar gestegen en behoort tot het hoogste in Europa. De stijgende participatie op de arbeidsmarkt is echter onvoldoende om de vraag naar personeel bij te houden. In 2023 liep de netto arbeidsparticipatie in ZKIJ op tot een recordhoogte van 73,9%, wat inhoudt dat driekwart van de 287.000 inwoners van 15 tot 75 jaar in ZKIJ werkt. Tegelijkertijd is er nog een onbenut arbeidspotentieel van zo'n 25.000 mensen¹ wat kansen biedt voor zowel de werkgevers als natuurlijk voor de mensen zelf.

De strategische arbeidsmarktagenda ZKIJ werkt aan een toekomstbestendige inclusieve arbeidsmarkt en richt zich mede op deze doelgroep. De arbeidsmarktagenda zorgt ervoor dat ontwikkelingen, projecten en activiteiten op elkaar aansluiten en in samenhang worden opgepakt. Met de strategische arbeidsmarktagenda ZKIJ wordt gestreefd naar brede welvaart door middel van het realiseren van de volgende drie ambities:

- ❖ inclusieve arbeidsmarkt
- ❖ duurzame plek op de arbeidsmarkt
- ❖ realisatie maatschappelijke opgaven

Deze ambities worden bereikt door projecten of initiatieven die passen binnen één of meer van de pijlers Inclusiviteit, Leven Lang Ontwikkelen en Talent binden en boeien.

2. Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

Al in 2022 kondigde het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur aan. De vele verschillende overheidsloketten met arbeidsmarktdienstverlening maakten dat mensen niet weten waar ze terecht kunnen met hun vragen. Met de kamerbrief die april 2024 is verschenen wordt de opgave concreter. Het ministerie van SZW zet in op kansen om de regionale arbeidsmarktdienstverlening te verbeteren. Daartoe krijgen arbeidsmarktregio's, onder regie van de centrumgemeente, per 1 juli 2026 een aantal opdrachten via een wetwijziging in de wet SUWI. Het oprichten van een Regionaal Beraad, het

¹ [Regio in Beeld 2024-2025 Zuid-Kennemerland en IJmond](#)

opstellen van een regionale meerjaren agenda en het realiseren van het Werkcentrum zijn onderdeel van de opdrachten. Binnen hetzelfde thema ontvangen werkgevers- en werknemersorganisaties een subsidie voor een dekkend van-werk-naar-werk stelsel.

De regio ZKIJ is de afgelopen jaren al vooruit gelopen op de opdracht uit deze kamerbrief en er ligt nu een goede basis om de hierboven genoemde opdrachten te volbrengen. Zo is het Werkcentrum ZKIJ al op verschillende locaties operationeel. Ook is sinds 2023 een Regionaal Beraad Arbeidsmarkt (RBA) actief. Dit RBA bestaat uit zeven wethouders van de regiogemeenten en bestuurders van UWV, onderwijs, SBB, werkgevers- en werknemersorganisaties. In 2023 is een meerjaren agenda vastgesteld: de strategische arbeidsmarktagenda ZKIJ 2023-2027.

3. Een regionaal loket: het Werkcentrum

Bij het Werkcentrum kunnen inwoners en werkgevers terecht met al hun vragen over werken, leren, loopbaan en personeel. De adviseurs van het Werkcentrum, de gidsen, gaan in gesprek over de loopbaan of andere hulpvraag en bieden informatie over arbeidsmarktkansen, vacatures en scholingsmogelijkheden. Als er meer nodig is, verwijzen de gidsen door naar de partij die eindverantwoordelijk is voor de arbeidsmarktdienstverlening. Een kandidaat die een WW-uitkering ontvangt, wordt bijvoorbeeld doorverwezen naar UWV indien het algemene adviesgesprek niet toereikend is voor de hulpvraag.

In juni 2024 is het Werkcentrum in ZKIJ van start gegaan met een aantal spreekuren en een website. Om het Werkcentrum dicht bij de inwoners te organiseren zijn spreekuren ingericht op zeven locaties verspreid over de regio. Zo is te onderzoeken vanuit welke plaatsen het Werkcentrum de inwoners het beste bereikt. Het Werkcentrum heeft in 2024 1175 mensen verder geholpen op de arbeidsmarkt, waarvan 280 mensen een door het Werkcentrum bekostigd traject (bijv. werkfit, opleiding, loopbaan) hebben gevolgd.

Het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) vormde de basis voor dit Werkcentrum. Het RMT is opgezet tijdens de coronapandemie, om de verwachte toeloop van werkzoekenden zo goed mogelijk te begeleiden. Hoewel de toeloop naar aanleiding van de coronamaatregelen lager was dan verwacht, is de dienstverlening van het RMT van grote waarde geweest voor de inwoners in onze regio. Ook heeft het RMT geleid tot een sterke regionale samenwerking tussen de partijen op de arbeidsmarkt. De basisvariant van het Werkcentrum wordt de komende periode doorontwikkeld naar de uitgewerkte opdracht van het Rijk, waaronder het ontsluiten van de werkgeversdienstverlening (nu in het Werkgeversservicepunt) via het Werkcentrum, en naar de wensen van de regio. Dit betekent dat de naam Werkgeversservicepunt (WSP) verdwijnt. Het regionale project is nauw betrokken bij de voortgang van de landelijke uitwerking van de kamerbrief. Het streven is om per 1 januari 2026 een structureel ingericht regionaal gedragen Werkcentrum te hebben: een lerend fundament om steeds een stapje verder uit te bouwen.

4. Doelgroepen

Binnen de arbeidsmarktagenda worden diverse projecten uitgevoerd voor de doelgroepen jongeren, mensen die vallen onder de banenafpraak, mensen met een psychische kwetsbaarheid en statushouders. De projecten bevinden zich in verschillende stadia, het ene project is op het moment van schrijven van dit document net gestart, een ander wordt binnenkort afgerond. Bij al deze projecten onderzoeken we de mogelijkheden om de dienstverlening voor de specifieke doelgroepen te verbeteren en dit te borgen in de dagelijkse praktijk van (één van) de samenwerkingspartners. Zo wordt naar aanleiding van het project rondom de banenafpraak meer gebruik gemaakt van de beschikbare instrumenten, zoals loonkostensubsidie. Het project rondom psychische kwetsbaarheid heeft de samenwerking tussen UWV, gemeenten en GGZ-instellingen versterkt en er worden meer, door het Rijk bekostigde, IPS trajecten ingezet. In het kader van de komende wet 'Van school naar duurzaam werk' zal het Doorstroompunt samen met de arbeidsmarktregio nieuwe projecten voor jongeren starten.

Voor de doelgroep statushouders heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid middelen beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een regionaal verbinder statushouders. In 2025 is, voor de duur van drie jaar, een regionaal verbinder statushouders in de arbeidsmarktregio ZKIJ gestart. Binnen de arbeidsmarktregio bestaan diverse initiatieven om statushouders met een Participatiewet-uitkering en/of die op grond van de Wet inburgering 2021 inburgeringsplichtig zijn aan het werk te helpen. De regionaal verbinder statushouders gaat werken aan meer verbinding tussen deze initiatieven, aan het uitbreiden van het netwerk van werkgevers en aan het vergroten van mogelijkheden om als statushouder een baan op het juiste niveau te verkrijgen, o.a. door meer aandacht te geven aan het taal- en cultuuraspect. Het uiteindelijke doel is om door middel van een meerjaren aanpak en een versterkte samenwerking tussen alle partijen meer statushouders naar werk te begeleiden.

5. Arbeidsmigranten

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) werkt op dit moment samen met alle relevante partijen binnen het project Work in NL (WIN) aan betere ondersteuning voor de EU-arbeidsmigrant. Dit wordt o.a. gedaan door het opzetten van een landelijk dekkend netwerk van informatiepunten (WIN-punten) waar EU-arbeidsmigranten terecht kunnen voor informatie, dienstverlening en (sociale) activiteiten. SZW streeft ernaar om uiterlijk 1-1-2026 een landelijk dekkend netwerk van WIN-punten te hebben. Vanaf 2025 stelt het ministerie structureel financiering beschikbaar aan alle arbeidsmarktregio's om een WIN-punt op te zetten. De arbeidsmarktregio ZKIJ heeft de financiering aangevraagd en verkent in 2025 hoe er invulling kan worden gegeven aan een (fysiek / digitaal) WIN-punt in de regio.

6. Focus sectoren

In de strategische arbeidsmarktagenda zijn drie ‘focus sectoren’ benoemd. Er is krapte in bijna alle sectoren, echter de publieke middelen zijn beperkt en daarom is de keuze gemaakt om aan drie sectoren een extra impuls te geven. Dit zijn de sectoren zorg & welzijn, onderwijs en technologie. Deze sectoren zijn essentieel voor de maatschappij, voor de transities die op ons af komen en zijn bepalend voor de profilering van de regio. De arbeidsmarktregio versterkt de samenwerking met sectorale partners in de regio, geeft een impuls doormiddel van (financiële) ondersteuning aan projecten en initiatieven en geeft de regionale dienstverlening (Werkcentrum en WSP) een nadrukkelijke rol richting deze drie focussectoren.

Technologie – De arbeidsmarktregio werkt samen met Techport (IJmond) en Smart Makers Network (Zuid-Kennemerland), twee publiek-private samenwerkingen gericht op technologie en (o.a.) arbeidsmarkt vraagstukken. Hier wordt de samenwerking georganiseerd tussen bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en (lokale) overheden. Momenteel wordt bijvoorbeeld samengewerkt aan de Techniektuin (oriëntatietraject voor zij-instromers) en kennisdeling over de technologiesector voor arbeidsmarktprofessionals.

Zorg & Welzijn – Voor deze sector wordt in de arbeidsmarktregio voortgebouwd op het Regioplan Kennemerland (IZA/GALA), onderdeel arbeidsmarkt en onderwijs. Hierin is Sigra de centrale partner. Als regionale samenwerkingsorganisatie werkt Sigra samen met zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, zorgverzekeraars, onderwijsinstellingen en andere stakeholders om de zorg en ondersteuning in de regio te optimaliseren. Samen met de arbeidsmarktregio wordt de verbinding gezocht tussen het Werkcentrum en een nog op te richten Experience Center Zorg & Welzijn. Daarnaast zet ook de regionale dienstverlening (WSP) zich actief in. Op 27 maart werd bijvoorbeeld de ‘Care Fair’ georganiseerd, een event dat huidige en toekomstige zorg- en welzijnsprofessionals inspireert en stimuleert om te leren en werken in de sector.

Onderwijs – In 2025 wordt de samenwerking tussen de arbeidsmarktregio en de onderwijsregio versterkt en wordt onderzocht hoe elkaars krachten en netwerken kunnen worden benut. Het doel van de onderwijsregio’s is om regionale partijen te ondersteunen bij de aanpak van personeelstekorten in het onderwijs. Onderwijsregio’s richten zich op de samenwerking tussen schoolbesturen, lerarenopleidingen en de beroepsgroep om te zorgen voor voldoende en (blijvend) goed opgeleid onderwijspersoneel. Ze zetten zich in op het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel.

7. Sociaal Impact Fonds Zuid-Kennemerland & IJmond

De regio ZKIJ is vergevorderd in de onderzoeksfase voor het oprichten van een regionaal Sociaal Impact Fonds (SIF ZKIJ). Het doel van het SIF ZKIJ is om positieve veranderingen in de regio te bewerkstelligen door te investeren in bedrijven, projecten of organisaties die sociale doelen nastreven, idealiter aangevuld met circulaire of duurzame doelen. Meer en meer investeerders zijn geneigd hun kapitaal lokaal dan wel regionaal te willen laten renderen. In de Regio Deals werken Rijksoverheid en regio’s al samen om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en

ondernemers te verhogen. In theorie heet dit place-based impact investing, oftewel 'goed investeren met hart voor de regio'. Het SIF ZKIJ werkt volgens deze theorie.

Het SIF ZKIJ gaat investeren in sociale ondernemingen binnen de regio, die na verloop van tijd de investering terugbetalen, waarna de middelen opnieuw ingezet kunnen worden voor een financiering van een andere sociale onderneming. Het geïnvesteerde kapitaal komt, zij het met enig risico, altijd weer terug en kan opnieuw worden ingezet voor hetzelfde beleidsdoel. Hierdoor wordt het effect op de lange termijn vergroot. Dit is nodig om de positie van sociale ondernemers op de markt te versterken; waarmee zij meer banen kunnen creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het streven is om het SIF ZKIJ in 2025 op te richten. Om dit te kunnen realiseren worden gesprekken gevoerd met de gemeente Haarlem, het Just Transition Fund IJmond en het Kansen voor West programma van de provincie Noord-Holland voor de eerste investeringen van enkele miljoenen euro's. Na deze start is het uiteindelijke doel om een investeringsfonds van 10 miljoen euro te hebben, waarin ook private investeringen zijn opgenomen.

8. Sectorale ontwikkelpaden

De Sectorale Ontwikkelpaden zijn een initiatief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en vertegenwoordigers van sectoren. Een sectoraal Ontwikkelpad geeft inzicht in hoe een (beoogd) werknemer kan instromen, zich binnen de sector stapsgewijs via verschillende functies kan ontwikkelen of kan overstappen naar een andere sector en welke scholing de werknemer daarvoor kan volgen. Binnen een sectoraal Ontwikkelpad gaat het altijd om de combinatie van werken & leren en gaat het om functies en opleidingen op mbo- en hbo niveau.

Sectorale Ontwikkelpaden dragen bij aan meerdere maatschappelijke doelen: het verminderen van personeelstekorten, de re-integratie van de brede doelgroep werkzoekenden en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen (LLO). Deze drie doelen komen ook terug in de regionale arbeidsmarktagenda. Gelet op dit verband heeft de inzet van Sectorale Ontwikkelpaden dan ook een specifieke focus in de regionale arbeidsmarkt. Binnen de arbeidsmarktregio ZKIJ zal in eerste instantie gestuurd worden op de inzet van de Sectorale Ontwikkelpaden binnen de vastgestelde focussectoren in de regionale arbeidsmarktagenda: Zorg & Welzijn; Onderwijs; Technologie.

SZW introduceert ook een subsidie binnen de Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen (SLIM-regeling). De scholingssubsidie kan door individuele werkgevers worden aangevraagd en door een samenwerkingsverband van werkgevers- en werknemersorganisaties en centrumgemeenten als vertegenwoordiger van de arbeidsmarktregio. Met de keuze voor deze aanvragende partijen wordt sectorale inzet gefaciliteerd en verbonden met regionale inzet in de arbeidsmarktregio's.

9. Financiën

Om de ambities van de arbeidsmarktagenda waar te kunnen maken en de dienstverlening en projecten uit te kunnen voeren zijn voldoende financiën onontbeerlijk. Vanuit het Rijk ontvangt de arbeidsmarktregio, via de centrumgemeente Haarlem, in ieder geval de komende acht jaar middelen om de dienstverlening door het Werkcentrum te organiseren, voor de regierol van de arbeidsmarktregio en het faciliteren en organiseren van projecten.

Besluiten over inzet van deze middelen worden genomen door het Regionaal Beraad Arbeidsmarkt, bestaande uit zeven wethouders van de regiogemeenten en bestuurders van UWV, onderwijs, SBB, werkgevers- en werknemersorganisaties. De regionale begroting gaat mee in de P&C cyclus van de centrumgemeente Haarlem.

Naast deze regionale middelen vanuit het Rijk wordt ook gezocht naar andere passende financiering, bijvoorbeeld subsidies, fondsen en andere incidentele middelen zoals ESF-subsidies, REACT-EU, Kansen voor West, Just Transition Fund etc.